

E R D É L Y I H Í R A D Ó

Kedden, September' 1-sőjén, 1829

Cuba (Spany. Amerika) — Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország —
Németország — Olaszország — Görögország — Törökország — Hartzmező.

Cuba (spany. Amerika)

Grannis Hajókapitány, ki Campeche-ből 18 nap alatt érkezett Newyorkba, beszélte, hogy Campeche-ben hírefutamodott a' feltett spanyol berontásnak a' mexikói státusokba, és hogy az ő' elvitorlázása előtt nem sokkal 10 ezer embert gyűjtöttek össze, de a' melyből 6 ezeret ismét mindjárt elbátották; és mivel' a' hírt hamisnak tartották; és tsak 4000 rendes katonaság maradt együtt. Rodney Úr, havannah-i Ágens, megérkezvén Newyorkba, ki Cubából jún. 18 indult, azt állítja, hogy a' spanyol hadiszállítvány' vezére keveset bízik a' próbatétel' jó-kimeneteléhez: de a' Király' parantsolatjai meghatározottabbak, mint-sem el lehetne azokat mellőzni.

Portugallia

Lissabon, júl. 22. — Egy, tegnapelőtt itt megérkezett angl. hajó azt mondja, hogy júl. 14-edikén, az azelőtti hónap' 16-odikán a' Tájóból kiindult hadiszállítványt, valami 120 órányira találta-elő Lissabontól. Ha ennek a' szállítványnak, úttja' másik felére is ugyanannyi idő kell; úgy az 1600 emberből álló szállítvány, mely tsak egynehány hétre vitt eleséget, éhen fog helybeérkezni. Tsak az equipage (a' hajók' rendes népe) vett-fel 3 hónapra szükséges eleséget. Azomban a' St. Michael' szigetén, tsak-már is nagy szükség van.

Nagybritannia

Az angl. Courier, aug. 1-sőjéről azt mondja, — az utolsó frantzia Journalok azt állittják, hogy a' Miklós Tsászár' béke-javallattjai, az ackiermani Kötés' megsérthetlenségén fekszenek. Ugy-de a' Tsászár szabad hajókázást követel a' fekete-tengeren, a' dardanelle-i kastéljvárok' eltöröltetése nélkül, 's ára határozta magát, hogy az Ásiában elszedett várakat megtartja. Ez, nem tsak az értelmének, hanem világos szavainak is a' Kötésnek, egyenes megsértése volna. Ugyanazon Hiradók állittják berlini levelek' tekinteténél-fogva, hogy a' Müffling Generál egy különös rábizással völt küldtetetése Konst. poljba, a' pétervári Kabinét' kívánsága és eszközlése által esett. Hogy az, a' muszka Tsászár' kívánsága völt, hogy Müffling Gen. Konst. poljba ment, mi azon nem kételkedünk: de hogy különös rábizással küldtetetett volna, az ez ellen szóllást, reánk bízták. Azért megyen, hogy e' mostani fontos crisisben (kétségben) valamiféle esetből, mely a' békének kedvező volna, hasznot húzzon: de, inkább megy' úgy mint tanú, mint-sem Ágens, és minden diplomaticai karakter nélkül.

London, aug. 3. — A' buenosayresi Journalok, máj. 16-dikáig, azt mondják, hogy a' belső háború foljvást áll, és az országlovszék egy Végzést bortsátott-ki az idegenek ellen, kik a' nép-

katonasággal együtt nem akartak szolgálni. E' szerént, senki-se vétetődne ezután abból ki. — A' Messenger des Chambres, úgy hozza-fel, mint londoni beurse-hírt, hogy egy francia hajóserég, beütött a' buenos-ayresi hajótanyába, és minden hajót a' köztársasági hajózásló alatt elpusztított (?) Máj. 31-dikéről költ levelek azt is jelentik, hogy a' városon minden ember fegyverben áll; az országlószék megszűnt fizetni, és minden pillanatban egy ütközetet várnak, melynek veszteséges kimenetelét a' város' kifosztása követné.

A' Gurney Úr által feltalált gőzszekér megtette útazását Bathba; de e' mellett, megtámotta ötet egy rakás népsalak, úgy-hogy Gurney Úr és a' többi Útazó megsebhessedtek, magokat és a' szerkeret, a' nép' köbhajálása elől egy közelvaló ház' udvarába kéntelenítettek húzni. Ezen megtámodás' fundamentoma, a' Bathvidékiek' gyűlölségében fekszik, kik semmi machinát nem szenvedhetnek. — Itt van a' civilisált nemzet.

Frantzia ország

Páris aug. 4. — A' Courrier français' Gerant-ja (gondviselő, párfogó) parantsolatot kapott, hogy az Instructio-bíró, Desmortiers Úr előtt, jelenjen meg. Erről a' Courrier így szól: "Azt halljuk hogy Castelcicala Htzgnek, két Sicilia' Követének, sok Journalok ellen beadott hamis-vádló panaszáról volna szó. A' Courrier sok helyet hoz-fel a' Cuoco Históriairóból Castelcicala Úr' polgártársából, a' mit Ferdinand Király maga, 1815-olta elkövetett, és a' kit a' Követ Úr nem mert a' hamis vádért üldözni. Ha ezek a' helyek olyan természetűek, hogy betsületes lelkeket irtózással és méreggel járnak keresztül, annál-jobb, mert kitkit saját munkája szerént kell megítélni. Egy nyilvános ve-

tekedésből nagy letzkék fognak következni. . . . A' sírhalmok, — — — — — ismét kinyílnak, az áldozatok felemelkednek az ő' véres porok alatt, kiált az ő' vérek, valamint az Abelé. Vajha hamar tettzen-fel a' per' napja; igasság' napja lesz az, rettentő igasságé, mely állandó nyomdokot hágy maga után.

A' Journal du Commerce Gerant-ját is azon helyre idézték aug. 6-odikán. — Eről is azt hiszik, hogy a' Castelcicala Htzg' panaszára esett volna.

A' Courrier français aug. 11-dikéről, ezt mondja: "Bertin de Veaux, Villemain, Alex. de Laborde, Hely d' Oysel és Froidefond de Belleville Urak, egyedül-tsak ezek azon 10 közzül, az előbbi Ministerium alatt kinevezett Státustanátsosok közzül, kik ezen órában Párisban tartózkodnak, egyszerre adták be lemondásoikat. Lepelletier d' Aulnay, ki Páris' vidékén, falura van, és Agier és Salvandy Urak, kik a' pyrenäumi ferdőkben mulatnak, kétségekivül követni fogják ezt a' példát. Nem kételkednek, hogy Chateaubriand Ur, ha az aug. 9-dikei Moniteurt megkapja, nyomon beküldi lemondását.

A' Gazette de France-ban e' van: "Ki felejtette-el a' Leyval Úr' álmait! Az 1828-dik eszt. elején volt ez. A' revolutiosok és királyisták egyesültek volt és tsak a' szerentsetlen ministerialisokat neveztek deplorableknek, kik ezt a' szép harmoniát megzavarták. Az aranyidő vissza fordult, a' juhok és a' farkasok békeségesen voltak egy akolban. — Megihletődés' könnyei folttak a' Leyval Úr' szeméből ezen szerentsés változás felett, ezen ismét-megújult társasági élet felett. A' gonoszoknak el kellene enyészni a' földről, valamint a' revolutiosok elenyésztek. Minden ember meg volt elégedve. Még-a' de-

plorabek is kéntelenek vóltak royalisták vagy liberalisok lenni, a' mi akkor mind egy vólt. Jutott eszünkbe ama' jó Parochus Bertagne-ben, ki a' mi ékonomusaink szép beszédét hitte, midőn a' Gen. státusokat egybe-gyűlni látta, a' Cathedraba hágott, 's az ő' frantziaországi parochialis gyermekeinek a' jövendő szerentséről prédikált: "a' Tier d' Etat meg fog elégedni, a' nemeség meg fog elégedni, a' Király meg fog elégedni." A' jó Parochus' ezen sermóját újra felhozták 1828-ban. Most pedig már readsummálja egy Abbé, Auvergneben (de Pradt) az utolsó ülést e' következő szókkal: "A' Kamara meg nem elégedve a' Ministerekkel oszlik-el, és a' Ministerek meg nem elégedve a' Kamarákkal, a' Jobb, megelégedetlenül a' Ballal, a' Bal megelégedetlenül a' Jobbal és a' Centrummal, sok Követ meg nem elégedve magával, és Frantziaország meg nem elégedve a' Jobbal és a' Ballal.,

Egy touloni levéljúl. 51-edikéről így szóll: Hussard brigg elindult vólt innen júl. 21-dikén Algierhez, ott mulatott 24 óráig, vissza-érkezett tegnap-este, Villeneau Kapitánnyal. Hivatali levelet hozott a' tengeri Prefectusnak. Labretonnière Úr, a' berekesztés Comendánsa, miheljt Algierhez ért vólt, Parlementezőt küldött a' Deyhez, annak megtudására, ha akarna-é egyezni, 's a' versengést barátságosan eligazítani. A' Dey azonnal szívesen fogta a' követséget, megkülömböztetve bánt azal, 's örvendett hogy a' félbe-szakadt alkudozás újra felelevenedik, minden azt illetők' megelégedésére, 's ezt teszi hozzá: "Mondja-meg az Úr az Osztalj' Kommandánsának, hogy én kész vagyok ötlet illendőül fogadni, és engem hajlandónak fog találni a' dolgot minden méltósággal és törvényességgel folytatni, és iparkodni fogunk Frantziaország' javát

az én' népemmel össze-engesztelni. A' mi az én' hatalmam alatt álló Frantziákat illeti, tegye bizonyossá az Úr a' Kommandánst, hogy azoknak sorsán semmit-se tünődjön; úgy bánnak azokkal itt, hogy én nagyon kételkedek, ha valjon inkább akarnak-é ők vissza-menni Frantziaországba, ha én békességet kötök is ezzel, vagy inkább itt maradnak. — Ezen praeliminárek szerént, a' Provence liniahajó, a' Hussard' eljövele után más-nap, azaz, 27-edikén, be fogott menni az algieri öbölbe, és egyenesen alkudozáshoz fogott vólna. — Némmelleyek azt hiszik, hogy ebből-se lessz semmi, a' Dey tsak temporizálni akar, hogy a' rossz idők álljanak-be, és az idén-se legyen foganattja a' berekesztésnek, 's Algier' lövöldöztetésének.

A' barcelonai tömlöztökben 15 ember ölte vólna meg magát. — Espanna Grófegy Ordonnance-t hirdettet-ki, mely szerént a' Catalonusoknak, se' esküdni, se' káromkodni, négy esztendei hajóhúzás alatt, nem szabad.

Németország

A' Carlsruher Zeitung jelenti Mannheimból, aug. 11-dikén: "Vólt szerentsénk a' napokban közepettünk tisztelni a' brasiliai újj-házás Tsászárné ÖFgét, Amalia született Leuchtenberg Printz-asszonyt. ÖFge aug. 8-adikán este 8 óra előtt egy kevéssel érkezett ide Santacruz Htzgasszony név alatt, nagy-rangu kísérellel a' nagyhertzezi Kastélyba, hogy egynehány nap' Ö-kir. Magasságánál az özvegy Nagyhertzezné Asszonyságnál, Nagynénnyénél (szülei' testvérjénél) mulasson, ki az ő' tsászári Leány Kis-öttse' elfogadására, Printzasszony-leányaival Louise, Josephine és Mária Ö-kir. Magasságokkal Bädenből ide érkezett. Ö-ts. Fgével, láttuk ÖMagasságát Leuchtenberg August Htzeget is az ÖFge

testvérét, ki az ő Eges Húgát Brasiliába kíséri. Aug. 9-edikén, ebéd után elkotsizott ŐEge a' Tsászárné, Ő-kir. Magassága az özvegy Nagyhertzezné és Leuchtenberg Htzg. ŐMagassága, kísérvivel együtt Schwetzingenbe, az ottani kert felséges fekvését látni, 's ismét vissza jöttek ide este. A' tegnapi napot, aug. 10-edikét, a' vidék' megnézegetésére 's a' családi szoros társalkodásra fordították a' nagy vendégek; és ma délelőtt 10 órakor indult tovább a' Tsászárné, Maintz - felé.

Olaszország

Róma, aug. 1. — Júl. 30-dikán délelőtt, az ŐSzege által a' Quirinálban tartatott nyilvános Consistoriumban vette-által Nembrini Kárdinál a' kárdinálkalapot. Délután, Sz. Péternél, meglátogatta a' Cancellaria' palotájában Della Somaglia Kárdinalist, mint Sz. Kollégium' Dékánját.

Júl. 18-dikán szentelt-fel Sinigaglia-ban az ottani Püspök egy Polacca-t^{*)}, melynek építését a' Magasságos Leuchtenberg Htzgi Ház a' télen kezdette-el, csak azért, hogy a' szükségülr szorított munkásoknak és hajó-átsóknak dolgot adhasson. Az itteni Gouvernemen is igyekezik a' szorgalomnak ezt az ágát érdemjuttalmak által elő-mozdítani. — Froxionone-ban (a' nápolji határszélhez közel), megtsíptek a' napokban egynehány embert. Azt mondják, valami elfogott levelezések és felfedezett carbonari egyesületek' következése volt az, 's külföldi országglószék adott reá alkalmat. Ekkorig még semmi bizonyost nem lehet rólla mondani.

Görögország

A' görög országglószéknél meghittán-

glus Residens Dawkins Úr által-adván hivatalosan Capodistrias Gróf Elölülőnek a' Mártz. 22-dikei Protokollt, az ezt ajánló Jegyzése mellett; — az itt következő felelet által vetette azt vissza az Elölülő, a' nemzet' nevében is:

"Görögország' ideigvaló országglószéke Dawkins Úr' máj. 18-dikai Jegyzését, mellyel udvara' parantsolatjára a' mártz. 22-dikei Protocollt (mellyet azon Hatalmak' meghatalmozottjai, kik a' Júl. 6-dikai Kötést, 1827; készítették, irtak-alá) közlötte, és különösen, hogy figyelmét azon Protocoll' fegyverszünetet illető clausulájára függesztené, kezéhez vette — Residens Ur azon reménységét a' szövetséges Udvaraknak kimondja, hogy a' görögországglószék az említett clausulában kimondott kívánságokhoz szabván magát, az ellenségeskedés' félbehagyását ki fogja nyilatkoztatni, 's katonáit, a' növ. 16-dikai acta által, a' 3 Hatalom' garantiája alá vetett birtokba vissza fogja hívni!

Mindennek előtte, ki kell a' görög országglószéknek nyilatkoztatnia a' háladatosság' azon érzéseit, mellyekkel az, először veszen hivatali acták' közlését, olyan rendszabásokat illetőkét, mellyek által a' szövetséges udvarak, továbbhallogatás nélkül reménylik elérni azon emberszereteti és keresztény tzel, mely a' Júl. 6-dikai Kötést indította. — Azomban, ezen közlésnek sok világosítás híjja van még a' görög országglószék óhajtása szerint, mellyeket ez, e' mai napig nem kapott-meg. Sohase vett az hivatali tudósítást a' Reis-Effendi' sept. 10-edikei Jegyzéséről, a' melyiken egy fegyverszünet' reménysége fekünni láttzik. Ha ez a' documentum annak értelmével, mellyet magános-levelezők a' görög országglószéknek tudtára adtak, meg-eggyez, és más világosítások, nem je-

* Polacre, polaque, polake = közép-tengeri. fedeles, vitorlás, 's egyszersmind, evezős hajó,

lentik annak természetét meghatározat-
tabban ki; úgy a' görög országlószék, a'
Reis-effendi levelében tsupán-tsak egy
kikerülő feleletet lát; mely által a' Por-
ta, ismét principiuma szerént, a' köz-
benjárást megveti, mellyel ötet a' júl.
6-dikai Kötés kínálta. — Egy fegyverszü-
netre de facto támoszkodva, mely an-
nak igazi valójában nem egyéb egy tetz-
zés szerént vissza-húzható magamentő
állásnál, és az ő' részekről, ezen fun-
damentomon, az ellenségeskedés félbe-
szakasztását magyarázván, a' görög orszá-
glószék, a' mondott Kötés által feltett prin-
cipiumokon, kívül tenné, s egyszersmind
olyanra kötelezné-le magát, mellyet be-
teljesíteni, nem az ő' hatalmától függ. —
A' görög országlószék, nem tudja me-
lyik bírtok az, mellyet a' Szövetség ga-
rantírozott: mert a' nov. 16-dikai Pro-
tokolt, 1828, melyről Dawkins Úr em-
lékezik, övele, sohase közlötték. De ha
bár ezt a' közlést idejében követték vól-
na is el az országlószékénél, ez, még is
egyenesség- és törvényességtelenségnek
tartaná — mellyek, tsak-egyedül adhat-
nak just és bizodalmat a' fges szövetség-
es Fejedelmekhez — ha az, a' dolgok'
igazi állapotját nekik szemek' elébe ter-
jesztvén, nem mutatta volna meg, hogy
a' múlt esztendő' végén, nem állott ne-
ki hatalmában, valamint soha-sem is fog
állani, hogy valami hatalmas tett által,
a' Kórinth' szorossán túl fekvő tarto-
mányok' szerentsétlen lakosai Pelopone-
sus' határára s a' szomszéd szigetek-
re által-plántáltassanak. Ezek a' tarto-
mányok, valamint a' peloponesusiak és
szigetiek, a' látogatás' és szerentsétlen-
ség' napjain, nyilvános leköteleztetést
vállaltak magokra, hogy az ő' köz-dol-
gokat soha egymástól el nem szakaszt-
ják. Ezek a' leköteleztetések, fel van-
nak jegyezve az Actákban, mellyek két-

szeres megerősítéssel vannak helybe-hagy-
va: a' nemzeti Gyűlés' helybe-hagyása ál-
tal, és a' még-megsérthetlenebb me-
gerősítés — az eskü által. — Valjon a' gö-
rög országlószék, melynek a' hatalma e-
gyedül-tsak ezen actákon fekszik, megsérth-
hetné-é azokat, midőn elválasztó líneát
húzna a' görög feszes-föld és a' Pelopone-
sus között; tudván hogy ez az utolsó, annak
a' feszes-földnek, éppen a' leg-rendkívül-
valóbb áldozatainak köszöni nem-egyszeri
megszabadulását? Vólna-é az országlószék-
nek, még akkor is, ha szánt-szándékkal tu-
lajdonítaná magának ezt a' just, módja ezt
a' ketté-választást kieszközölni, a' nélkül
hogy a' népséget újj romlásnak tenné-ki,
mely alig kezd még ismét vissza-térni honn-
jába; s azon tsendet reményleni, mellyel
Mórea most, hálá-legyen a' szövetséges
Hatalmak' védelmének! ditsekedhetik? —
Se rá-beszéllés, se erőszak nem tudná az or-
száglószéket ére-venni. — Ezen tartomá-
nyok' lakosai ezt felelnék neki: "A' júl.
6-dikai Kötés' 3-dik cikkelleje, és a' mártz.
22-dikai Protokoll' Clausulájában álló
határszél-kiszabás, azon reménységgel
bízattja őket, hogy a' fges Szövetség-
gesek' igasságszeretete és nagylelküése
nem fogja őket elhagyni: de hogy az
őket, örökre elhagyattatottakká tenné,
ha őket kényszerítenék állások' elhagyá-
sára, mellyekkel most bírnak, és óltal-
mazhatók. — Azt felelnék ők, végre, hogy
hosszas szenvedések' tapasztalása, kén-
szeríti őket rettenhetetlenül megmarad-
ni magok - elszánásokban, születések'
földét, vagy is ennek töredékeit, mely-
lyeket ők fegyveres kézzel védelmeznek,
tsak akkor hagyni-el, ha a' hatalmasabb
erőnek engedni kényszerítetnek. — Azon
állások között, mellyeket ők nem-régi-
ben elfoglaltak, van Vonitza, Lepanto,
Messolongi, Anatólico. A' Muselmanok,
kik ezen helyyeken voltak várvédül, sa-

ját országglószéjektől tökéletes ügyetlenségben, segedelmetlenségben hagyatván, 's kivülről a' tengerpartok' elrekesztése által, minden segédforrásoktól megfosztatva, magok kérédzettek vissza hazájokba. De ez a' vissza-vonulás, nem hogy vérontásra és más szerentsétlenségre lett volna alkalom, az eggyesség' védelme alatt esett-meg; melylyek a' mérséklett és békeszerető hajlandóság' jelei, a' mellyeknek követését a' görög országglószék magának köteleességévétette, és a' mellyek neki azon igazságos hiedelmet szerzették, mely a' Muselmannokat maga győzte-meg maga-felől. Azon levelek, mellyeket a' rumeliai Kastélj' Kommendánsa és a' lepantói Basa hozzánk útasított, ellenemondhatatlan bizonyosságai ennek. — Illyen környületek között, nem lehetetlen, hogy az áthénei gyenge várvéd, 's ama' két vagy három helylyé, mellyek a' mártz. 22-dikei Protokoll által kijeleltetnek, a' nyugot-Görögország várvédeinek a' példáját fogják követni. Illyen következesek után, a' görög országglószék is segíthette volna az eggyezés' előbb-mentét. — Ezen elmékedéseken kívül vannak még mások is, mellyeket a' görög országglószék köteles a' fges szövetséges udvarak tanátskozása alá vetni, a' mártz. 22-dikei Protocoll' külömbféle tzikkelljeire-nézve, nevezetesen ára, mely a' kárpotlást és a' Suzeraineté-t illetik. — A' görögországlószék kéri Dawkins Urat, ezen felelet' elő-mozdítására saját udvarához 'sat. — Égina, máj. 11. (25)-dikán, 1829.

Törökország

Áncóna, júl. 26. — Minden tudósítások szerént, mellyek Levante-ből ide érkeznek, az egyiptomi Basa egy nagy tengeri hadi-szállítványhoz készül, és gyűjti már a' hadi- és szállító-hajókat, hogy földi katonaságot szállíttasson. Hova le-

gyen ez az expeditio szánva, nem mondják meghatározva; de általjában azt hiszik, hogy a' Nagyúrnak vinne segétsereget. Némellyek Caudiára tzeleznak vele. Ellenben, bizonyos az, hogy a' muszka hajó-osztálj, Heyden Adm. alatt, Porosban gyűl össze, és haladék nélkül ollyan útnak igazodik, hogy az egyiptomi szállítvány' mozdulásait szorosan szemel-tarthassa, és ha úgy kell lenni, meg is támódhassa.

Belgrád' szomszédtságából külömbféle hírek terjednek-el: hogy a' Hussein Basa' népe nem akarna a' Muszka'k ellen hadakozni. Widdinben is zúgnának 's a' Basa, rossz kedvű. A' mindennelköz felkelés-sem megyen úgy mint kellene, a' nép, tsak ott fog fegyvert, a' hol sok katonát érez, kik őtet hadi szolgálatra kényszerítik. Önkéntes kevés van vagy semmi. A' Basák az ő' házi katonáikkal egyedül azok, a' kiknek katonaságokra a' Sultán számot-tarthat; 's a' mit ezek utjokban össze-szedhetnek, tsaknem egyedül ez, a' mit segítségnek lehet mondani. Kezdenek már a' puska'k is szükülni, és Sophiában lántsát osztottak ki a' nép katonaságnak, melynek puska helyett vegyék-hasznát.

Odessa, júl. 27. — Várnai levelek jelentik, hogy a' mi' hadseregünk júl. 24-edikén mereül által-ment a' Balkánon. Diebits Gen. azonnal előbb nyomíttatta az előljáró tsoportokat cap Eminhez, Burgashoz nem messze. Roth Gen. Aidosba tette által főszállását.

Hartzmező

A' pétervári Journalban aug. 1-ső napján Diebits Gróf Gen. Adjutansnak az itt következő tudósítását lehet olvasni Derwis-dewanból, júl. 21-dikéről, mellyet Tsászár Öfgéhez küldött: "Sire! Silistria' várvédével kötött feltételes eggyesség' következesénél-fogva meg-

esett elfoglalása után ezen várnak, azt bíztam Kraszowsky Gen. Helytartóra, hogy azon vár' elfoglalására hagyjon ott 8 tsapat gyalogságot és 3 Kozák - regementet, és serege' többi részével nagyszerűséggel jöjjön hozzám, Sumla elébe. Vezesse hozzám a' 8- és 9-dik gyalog-osztályt, a' 3-dik brigadékat, az ötödik és 7-dik gyalog-osztályból, a' 3-dik húszár-osztályt, a' 4-dik Ulánus-osztályt, és 3 kozák - regementet. Kraszowsky Gen. Helytartó, ki gondosan végre-hajtotta az egyesség tizkelleit, minden munkássága mellett is a' mit parantsolatimra fordított, nem mehetett rá, hogy júl. 7-dike előtt elő-gárdáját Silistria alól ki-mozdíthassa, és kirendelte colonne-it rész-szerént Kosludsiba, és főképpen Sumlába; utolsó szakassza (echelon-ja) tsak júl. 15-dikén érkezhett-meg. Azon 2 hét alatt, mellyek Silistria megvétele-olta le-foltak, minden készületeket megtettem én, a' mik tsak a' Kamtsikon való által-menetelt bizonyossá tethették. Valóban útnak indult a' Roth Gen. serege júl. 15-dikán Jenibasaron által Devno-felé, mi-helyt a' Kraszowsky Gen. Helytartó első szakassza megérkezett, a' hol (Devnóban) az ötödik és hetedik gyalog-osztály Vadász brigade-i, és a' 4-edik húszár osztály hozzá érkeztek. A' Rüdiger Gen. Helytartó serege akkor indult-meg mikor az utolsó echelon megérkezett, még-pedig úgy, hogy a' Nagyvezír sem-mi változást nem vehetett-észre a' mi táborunkban: mert, ezek a' mozdulás-sok elsetétedéskor a' takaródzó-lövés után estek-meg, és az újjontan érkezett katonaság mindjárt elfoglalták az elmentek állását.

Az én' plánomom főképpen abban állott, hogy a' Kamtsikon való által-menetelt két Colonne által, kiknek tartogatottjok a' Pahlen Gróf' serege legyen,

vigyem-végbe, és a' Kraszowsky Gen. Helyt. serege Sumla' szemmeltartására maradjon hátra, a' nélkül hogy azt a' jenibasari álláson túl bétássam; és magát, Pravady és Basardsik megerősített városokhoz támassza. De, minthogy mindenből azt kellett hinnünk, a' Nagyvezír meggyőződött affelől, hogy mi Sumla' megtámodásán dolgozunk (mert mintegy 12 reg., rendes és rendetlen katonaságot szállított oda, 's ez által a' fekete-tenger' littoraléját és a' Balkán' szűk útait megerőtelenítette, a' mi az én' gondolatimmal igen megegyezett); tehát én semmit el nem mulattam, hogy ötten ezen tsalóka véleményében hagyjam; 's ilyen módon, Roth és Rüdiger Generálokkal egynehány fogást (marsot) nyerettem, minekelőtte ő (a' Nagyvezír) az én' gen. planumomat megsejditette volna. Ennek következéséül, én, tsak júl. 17-edikén indultam-meg a' Pahlen és Kraszowsky Generálok' seregeivel, és 50 werstny menettel után, ezen seregek' elsőjével megérkeztem Devnóban. A' Kraszowsky Gen. Helyt. seregének, 25 tsapat gyalogság, 40 escadron lovasság, 10 kompánia ágyúság és 4 kozák-reg., Jenibasarnál kellett maradni.

Midőn a' Nagyvezír észre-vette hogy állásunkat Sumla előtt elhagytuk, kiküldött korán reggel, júl. 18-dikán, a' Mandatoff Htzg. Gen. Helyt. vezérlése alatti hátúlsó-gárda után, 1000 emberből álló lovas csoportot; melynek, úgy láttzott, inkább a' vólt megparantsolva, hogy mozdulásainkat szemmel-tartsa, mint-sem hogy megtámodjon. Madatoff Htzg. Jenibasárhoz 3 werstnyire, megállott, 's a' Kraszowsky G. H. serege egy igen jó állást foglalt-el túl a' falun. En, a' Pahlen Gr. seregeivel 5 óráig, Tausan-Kosludsin túl, megállottam, hogy szükség' esetében Kraszowsky G. Hely-

tartónak segítségül lehessek; 's azután mentem osztán, mint említettem, Devno-felé.

Azomban, a' Roth és Rüdiger Generálok' seregei folytatták útjokat a' Kamtsik-felé, nem ügyelvén a' rendkívül járatlan országút' nehésségeire, mely a' napokig tartó záporok által még rosszabbá lett, úgy hogy Rüdiger Gen. Tsalimali-t, tsak 17-dikén esteli 6 órakor érte-el, Roth Gen. pedig, tsak 18-dikén érkezett a' Kamtsik' partjára, Derwis-Dewan-falvával által-ellenbe. — Rüdiger Gen., ágyúí' védelme alatt nyomon hidat ütött a' foljóvízre 's elkergette az ellenséget sántzaiból, 's elvett tőlök 2 zászlót. Ere, Köpriköi falu-felé fordult, melyben a' török fő-erő, mely tőlünk az aidosi nagy országútat elzárta, tartózkodott. Hogy mozgulásai-ban Tsalimali-felé, az ellenség' figyelmét elvonja, megparantsolta Rüdiger Gen. Schiroff Gen. Májornak, hogy a' Wiátka regementel és a' Tsernuskin Kozák-regementel, egyenesen mennjen Köpriköira, 's húzza ére a' Törököket. Kuprianoff Gen. Májorra a' vált bírva, hogy ugyanakkor a' pravady-i várvéd' vadászbrigáde-jával és a' 2-dik Solotareff kozák-regementjével szagúldozza-meg a' Kamtsik' jobb partját Komarno-n és Tsamurlán által, hogy a' Rüdiger Gen.

átmenetelét azon próbatétel ellen fedezze, melyet az ellenség Sumlaból elkövethetne. — Mindezen rendelkezések kívánt következései lettek; az ellenség, mely a' mi' megérkezésünkre Tsalimaliba, nem készült, láttja júl. 18-dikán hajnalban, a' 18- és 19-dik Osztálj' vadászbrigáde-ját, mely a' perm-regementől segítettvén, váratlanul ellene szállingóztott (debouchirozott), az alatt míg az Ufa reg. megállott, hogy a' Tsalimalinál készült hidat védelmezze. Jussuf Basa készült a' felsántolt szálláson és földvárban, melyet 5000 Törökkel elfoglalt, ellenünk erős ellentállást szegezni: de Rüdiger Gen., ki szorossan megtiltotta, a' tüzelésre-felelést, megparantsolta hogy az ellenséget bajonéttal támodják-meg, 's az ellenséget kikergették a' szállásáról 's földvárából. Méltó jegyzésre, hogy mi ezen végszakasztó megtámodásban tsak egyetlenegy embert-se vesztettünk, sebessünk-se lett, egy is.

Az akkor és ott a' Kamtsiknál történt dolgokat elő-adtuk már másutt, ámbar nem hivatalosan mint itt; mindazáltal ezzel egyező értelemben: a' következő történeteket pedig a' legutóbbi két Szám alatt.

Státus papirosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben			
	Béts, Aug.	14	17	London Aug.	3	4	5
Bank-Oblig. 2.1/2pC.	55.—	—	—	Consols, 3 pC.	88.7/8	88.3/4	88.3/4
Pengópénz-Obl. 5pC.	99.3/8	—	99.5/16	Stocks-Prémie, Sh.	—	—	—
Roths. 1820, 100f. CP.	166.1/2	—	166.2/5	Brasiliai Bons	59.—	58.1/2	—
Partial. 1821. Ua.	127.3/4	—	—	Buenos-Ayresi	—	21.—	—
Bankaktia, 1000f. CP.	1132.—	—	—	Columbiai	—	—	—
Páris, Aug.	5	—	6	Mexikói	—	—	—
Consols 5 pC.	109.55	—	109.50	Portugalli	45.—	44.1/2	—
Ugyanaz 3 pC.	81.80	—	81.35	Muszkaországi	100.3/4	100.3/4	—
Bank-aktia, 2000 Fr.	—	—	—	Görögországi	—	—	—